

Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 092-322/2014/3
Datum: 4.5.2014

ZADEVA: Predlagam. vladi predlog št. 5843-175: Odvzem državljanstva

V zvezi s predlogom št. 5843-175, glede sprejema zakona o odvzemu državljanstva in izgonu vseh oseb zaposlenih v javni upravi, ki s svojimi dejanji škodujejo državljanom Republike Slovenije oziroma glede ustanovitve civilne komisije za nadziranje delovanja vladnih organov po načelu zdrave kmečke pameti, pojasnujemo naslednje:

Vsak posameznik, ki sklene delovno razmerje v javnem sektorju, je javni uslužbenec. Strinjamo se s predlagateljem, da so nepoštena dejanja javnih uslužbencev (kraje, laži, prikrievanja) nedopustna. Javni uslužbenec mora pri svojem delu ravnati zakonito, transparentno in družbeno odgovorno, kar je razvidno tudi iz določb Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02, 110/02, 2/04, 23/05, 62/05, 113/05, 21/06, 131/06, 33/07, 65/08, 69/08 in 40/12), ki celovito ureja sistem javnih uslužbencev v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti. Na kakšen način mora javni uslužbenec ravnati oziroma izvrševati javne naloge, opredeljuje ta zakon že v okviru temeljnih načel sistema javnih uslužbencev, ki med drugim določajo, da:

- javni uslužbenec izvršuje javne naloge na podlagi in v mejah ustave, ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, zakonov in podzakonskih predpisov,
- javni uslužbenec izvršuje javne naloge strokovno, vestno in pravočasno. Pri svojem delu ravna po pravilih stroke,
- javni uslužbenec odgovarja za kvalitetno, hitro in učinkovito izvrševanje zaupanih javnih nalog ter da
- mora javni uslužbenec gospodarno in učinkovito uporabljati javna sredstva, s ciljem doseganja najboljših rezultatov ob enakih stroških oziroma enakih rezultatov ob najnižjih stroških.

Nedoseganje pričakovanih delovnih rezultatov ter kršenje pogodbenih ali drugih obveznosti iz delovnega razmerja za javnega uslužbenca v skladu z Zakonom o javnih uslužbencih oziroma Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 - popr.) predstavlja razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, delodajalec pa lahko javnemu uslužbencu izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, če krši pogodbeno ali drugo obveznost iz delovnega razmerja in ima kršitev vse znake kaznivega dejanja, ali če delavec naklepoma ali iz hude malomarnosti huje krši pogodbene ali druge obveznosti iz delovnega razmerja.

Po samem Zakonu o javnih uslužbencih preneha veljati tudi pogodba o zaposlitvi javnega uslužbenca, ki je s pravnomočno sodbo obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, z nepogojno kaznijo več kot šest mesecev zapora.

Zakon o javnih uslužbencih vsebuje tudi posebno poglavje, ki ureja odškodninsko odgovornost javnega uslužbenca. Določeno je, da je javni uslužbenec odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo naklepno ali iz hude malomarnosti protipravno povzroči delodajalcu pri delu ali v zvezi z delom. Za škodo, ki jo na delu ali v zvezi z delom protipravno povzroči javni uslužbenec tretji

osebi, pa je nasproti tej osebi odškodninsko odgovoren delodajalec. Za izplačano odškodnino za škodo, ki jo je javni uslužbenec na delu ali v zvezi z delom naklepno povzročil tretji osebi, uveljavlja delodajalec, ki je škodo izplačal, regresni zahtevek za poplačilo celotne izplačane odškodnine. Za izplačano odškodnino za škodo, ki jo je na delu ali v zvezi z delom iz hude malomarnosti povzročil javni uslužbenec tretji osebi, uveljavi delodajalec, ki je škodo izplačal, regresni zahtevek za poplačilo celotne izplačane odškodnine ali za delno poplačilo.

Da se od javnih uslužbencev pričakuje odgovorno in pošteno ravnanje, izhaja tudi iz kodeksa etike javnih uslužbencev v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti, ki ga je na podlagi tretjega odstavka 174. člena Zakona o javnih uslužbencih sprejel Uradniški svet v sodelovanju z reprezentativnimi sindikati in strokovnimi združenji javnih uslužbencev.

Vsesplošen ukrep odvzema državljanstva in izгона zaposlenih, ki s svojimi dejanji škodujejo državljanom Republike Slovenije, po našem mnenju ni ustrezen, glede na obsežne in dolgoročne posledice pa bi bil tudi nesorazmeren. V skladu z 12. členom Ustave Republike Slovenije državljanstvo Slovenije ureja zakon. Načini in razlogi za prenehanje državljanstva z odvzemom so tako urejeni z Zakonom o državljanstvu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/07 - uradno prečiščeno besedilo), ki v 26. členu določa tudi, da se državljanstvo Republike Slovenije lahko odvzame tistemu, ki s svojim delom škoduje mednarodnim ali drugim interesom Republike Slovenije. Državljanstvo se v takih primerih lahko odvzame le državljanu Republike Slovenije, ki dejansko živi v tujini in ima tudi tuje državljanstvo. Navedena pogoja postavlja zakon zato, da oseba ne ostane brez državljanstva (apatrid), kar je v skladu s pravico do državljanstva, ki izhaja iz mednarodnega prava

Tudi predlog za ustanovitev civilne komisije, sestavljene iz nepolitičnih oseb, ki bi nadzirala delovanje vladnih organov po načelu zdrave kmečke pameti, je po našem mnenju nesprejemljiv, predvsem pa v nasprotju s temeljnim načelom pravne države. Delovanje državnih organov mora biti namreč urejeno s pravnimi pravili, ki določajo vsebino in način njihovega odločanja. Upravni organi smejo sodelovati le v okvirih, ki jih določajo ustava in zakoni, posameznik pa ima pravico izpodbijati odločitve teh organov, če meni, da so nezakonite ali nepravilne. Upravno-sodni nadzor nad delom uprave zagotavlja že Ustava Republike Slovenije, ki v 120. členu določa, da je proti odločitvam in dejanjem upravnih organov in nosilcev javnih pooblastil zagotovljeno sodno varstvo pravic in zakonitih interesov državljanov in organizacij.

Različni nadzorni mehanizmi nad delom uprave so sicer urejeni tudi v drugih veljavnih predpisih, na primer v Zakonu o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 - uradno prečiščeno besedilo, 89/07 - odl. US, 126/07 - ZUP-E, 48/09, 8/10 - ZUP-G, 8/12 - ZVRS-F, 21/12, 47/13 in 12/14), v skladu s katerim nadzorstvo nad izvajanjem predpisov o upravnem poslovanju v upravnih organih, pri nosilcih javnih pooblastil in upravah samoupravnih lokalnih skupnosti opravlja Ministrstvo, pristojno za upravo (nadzorstvo opravljajo upravni inšpektorji), v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 - uradno prečiščeno besedilo), v Zakonu o javnih uslužbencih, v Zakonu o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, 14/13 - popr. in 101/13) ter v Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 - uradno prečiščeno besedilo).

Tako predlog glede sprejema zakona o odvzemu državljanstva in izgonu zaposlenih, kot tudi predlog glede ustanovitve civilne komisije za nadziranje delovanja vladnih organov, sta iz zgoraj navedenih razlogov po našem mnenju neustrezna. Organizacijo in delo uprave deloma ureja že Ustava Republike Slovenije, natančneje pa tudi številni drugi predpisi.

S spoštovanjem,

mag. Renata Zatler
DRŽAVNA SEKRETARKA